

Valtuustoaloite: Tilapäisen valiokunnan asettaminen kunnanvaltuuston puheenjohtajiston erottamiseksi epäluottamuksen perusteella

Kunnanhallitus 16.6.2026 § 197
323/00.01.01.03/2026

Kunnanvaltuuston kokouksessa 02.06.2026 § 47 jätettiin aloite kuntalain 35 § mukaisen tilapäisen valiokunnan asettamiseksi tarkoituksena kunnanvaltuuston puheenjohtajiston erottaminen epäluottamuksen perusteella.

Aloitteessa esitetään, että asiaa valmistelemaan asetetaan tilapäinen valiokunta, johon jokaisesta valtuustoryhmästä tulee yksi edustaja. Aloite on tämän asiakohdan liitteenä.

Kuntalain 93 §:n säännös edellyttää, että kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat eräitä pykälässä pois suljettuja asioita lukuun ottamatta. Valmistelupakon piiristä ei ole suljettu pois tilapäisen valiokunnan asettamista koskevaa asiaa. Kun asia on tullut vireille, kunnanhallituksen tulee saattaa valtuuston päätettäväksi, asetetaanko valiokunta asiaa valmistelemaan. Hallituksen valmisteluksi riittää tällöin se, että hallitus tekee valtuustolle esityksen siitä, asetetaanko tilapäinen valiokunta vai ei ja saattaa asian valtuuston käsiteltäväksi. Koska asia on tullut vireille, tulee se nyt valmistella hallituksessa valtuustolle päätettäväksi.

Silloin kun valiokunnan asettaminenkin menee valtuuston käsittelyyn kunnanhallituksen valmistelemana, kunnanhallituksen on asiaa enemmälti käsittelemättä syytä saattaa valtuuston päätettäväksi, asetetaanko valiokunta valmistamaan erottamista eli johtaako erottamisaloite jatkovalmisteluun. Silloin kun kysymys on puheenjohtajiston erottamisesta, kyseiset henkilöt ovat kunnanhallituksessa asian käsittelyssä esteellisiä. Erottamisasiaa koskevan valtuustoaloitteen allekirjoittamisen ei voida katsoa tekevän allekirjoittajista sellaisia asianosaisia, että he olisivat esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn valtuustossa. Allekirjoittaja voidaan myös valita asiaa valmistelevan tilapäisen valiokunnan jäseneksi.

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Kuntalain 34 § mukaan ”Valtuusto voi erottaa valtuuston ja valitsemiensa toimielinten puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottispäätös koskee puheenjohtajistoa kokonaisuudessaan.” Luottamushenkilöiden sekä puheenjohtajiston erottaminen tulee kuntalain 34.4 §:n mukaan vireille kunnanhallituksen esityksestä tai vähintään neljäsosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen. Aloitteessa on allekirjoittajina yhteensä 14 valtuutettua ja kolme (3) varavaltuutettua, jolloin asia on tullut vireille kuntalain mukaisesti.

Tilapäisen valiokunnan kokoonpano

Mikäli valtuusto päättää asettaa valiokunnan, tulee sen päättää valiokunnan kokoonpanosta. Kuntalain 35 §:n mukaan valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Varsinaisista jäsenistä valtuuston on valittava valiokunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Kuntaliiton ohjeen mukaan tilapäisen valiokunnan työskentely valmisteluelimenä on tärkeä olla riittävän tehokasta. Tällöin sen jäsenmäärää ei ole syytä päättää liian suureksi. Sopivan kokoinen valiokunta voi olla viisi, korkeintaan seitsemän jäsentä. Valiokunnan jäsenille on syytä valita henkilökohtaiset varajäsenet ja valinnassa on myös otettava huomioon tasa-arvolain säännökset. Tasa-arvolain 4.2 § edellyttää, että sekä jäsenissä että varajäsenissä on oltava miehiä ja naisia vähintään 40 %. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota valiokunnan kokoonpanon tasapuolisuuteen ja pyrkiä siihen, että eri mielipidesuuntaukset saavat valiokunnassa edustuksensa. Aloitteessa on esitetty, että tilapäiseen valiokuntaan valittaisiin jokaisesta valtuustoryhmästä yksi (1) edustaja.

Tilapäisen valiokunnan työskentely

Erottamisen kohteena oleville luottamushenkilöille on varattava tilaisuus antaa selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Myös toimielimen varajäseniä tulee kuulla. Kuulemisen suorittaa asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:ään, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun. Kuntalain 35.3 §:n mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto ennen asian käsittelyä valtuustossa.

Tilapäinen valiokunta on julkisuuslain 4.1 §:n 4 kohdassa tarkoitettu kunnallinen viranomainen, ja sen laatimiin ja vastaanottamiin asiakirjoihin sovelletaan julkisuuslakia. Valiokunnan pöytäkirjat tulevat julkisiksi, kun pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu, lukuun ottamatta salassa pidettäviä tietoja. Asianosaisen tiedonsaantioikeus ulottuu muihinkin kuin julkisiin asiakirjoihin, jos ne voivat vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Valiokunnan sisäiset valmistelumuistiinpanot ja sähköpostivaihto eivät lähtökohtaisesti ole viranomaisen asiakirjoja, ellei niitä liitetä pöytäkirjoihin tai arkistoida. Tilapäisessä valiokunnassa sovelletaan hallintolain 28.1 §:n esteellisyysperusteita eli esteellisyyden arviointi on tiukempaa kuin valtuutetun esteellisyys valtuustossa. Tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella valtuustolle toimielimen tai puheenjohtajiston erottamista koskevaa asiaa. Valiokuntaan ei tulisi valita valtuutettuja, jotka itse tai joiden hallintolain 28 §:ssä tarkoitettu läheinen on kyseisen toimielimen tai puheenjohtajiston jäsen tai varajäsen, koska he ovat esteellisiä valmistelevaan omaa tai läheisen erottamista eivätkä siten voisi osallistua valiokunnan työskentelyyn.

Valtuusto päättää siitä, johtaako kunnanhallituksen esitys tai valtuutettujen aloite tilapäisen valiokunnan asettamiseen. Valiokunnan asettamisen kannalla tulee olla valtuuston enemmistö. Asian käsittely jää siihen, mikäli valiokuntaa ei aseteta.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se päättää:

1. Asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelevaan valtuuston puheenjohtajiston erottamista koskevaa asiaa.
2. Valita tilapäiseen valiokuntaan viisi (5) jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen.
3. Nimetä varsinaisista jäsenistä valiokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.
4. Että valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin kunnan hallintosäännön määräyksiä ja että asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.
5. Määrätä hallintojohtaja Jouni Tirolan toimimaan tilapäisen valiokunnan sihteerinä.
6. Todeta tilapäisen valiokunnan kulujen kohdentuvan kunnanhallituksen talousarviomäärärahoihin.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa julkilukemalla.

Käsittely

Myllynen esitti, että kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilapäistä valiokuntaa ei perusteta, koska aloitteessa ei ole kerrottu luottamuspuolan perusteita. Esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös

Siirretään seuraavaan kokoukseen.